

CLASSIS OCTAVA.
EVACUANTIUM

I. SUDORIFERA.

Quæ insensibilem perspirationem, visibilem, aquosam, efficiunt, talia dicuntur. Usus hæc habent in miasmate quocunque maligno suscepto, pestifero, venenato, venereo subtiliori nondum fixato, in constitutione epidemica cognita, in morbis subcutaneis, scabie, psora, lepra, lue Gallica, ulcerosa, tum in incipiente sudore critico; non tamen omnia promiscue adhiberi debent, his enim casibus, aliis alia magis præferuntur. Cæterum disposito corpore petuntur

1. Ex potu aquoso calido.
2. Acidis. Aceto simplici
destillato, quæ optima.
3. Ex antimonialibus, ut stibio diaphoretico non abluto &c.
4. Ex stimulantibus P. I.
5. Ex aromatibus, acris, & subtili acrimonia præditis. In hanc classem veniunt

ABSYNTHII *infusio calida* P. I. p. 104. 105.

ABROTANI *infusio calida* P. I. p. 104.

AGERATUM exoletum.

ALLII omnes species.

ANISUM P. I. p. 108. 109.

ANGELICA P. I. p. 108.

CALENDULA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum Radiatarum. *Germ.* Ringel-Blümlein. *Gallis* Souci. *Anglis* Marygold.

Calendulae seminibus radii cymbiformibus, echinatis, disci bicornibus, flores nobis solum officinales, acre, amarum, aroma habent, in potum calidum elicatum, sudoriferum: acerum calendulae egregium, alexipharmacum. **DIEMERBROEK.**

CALAMINTHA P.I. p. 110.

CARDIACA, tanto nomine indigna, exoleta.

CARDUUS BENEDICTUS *Off. Botanicorum.*
CNICUS. Classis Naturalis Compositarum Capitatarum. *Germ.* Cardobenedict. *Gallis* Chardon benit. *Italys* Cardio beneditto. *Anglis* Holy thistle.

Cnicus caule diffuso, foliis dentato-sinuatis. Amarissima planta, sale communi dives, *Acad. de Berlin, 1747.* tartaro ammoniacali **GEOFFROY**, officinis herbam, flores, semina, largitur. In decocto calido, scopo sudorifero, quem certo attingit, datur convenientissime manipulus semis, unus: In peste recommendat **PALMARIUS**, addito aceto. Pulvis ad drachmam semis datur languenti ventriculo, quem roborat. Succus subemeticus, unciae unius, duarum dosi, decocto, aqua stillatitia dilutus, febribus intermittentibus, viscerum obstructionibus, ictero utilis. Externe ad sugillata fomentum ex hac planta, aut ex contusa planta cataplasma, aqua marina dives, valet. Inestne plantae vis antipleuritica?

PRÆPARATA.

Conserva cardui benedicti, drach. I. aliquoties de die egregii usus. *Extractum* valens, scrupuli unius mole, quod cum laudani opiatu momento potissimum sudoriferum, **ETTMULLER** habet. *Syrupus* bonus. *Aqua* stillatitia aliis laudata; *Sal* essenziale, & fixum, digestivum, incidens.

CAR-

CARDUUS MARIÆ *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum Capitatarum. *Germ.* Mariendistel. *Anglis* Milk-Thistle. *Gallis* Char-don de notre Dame.

Carduus squaminis calycinis margine apiceque spinosis, in amarore præcedenti remissior, ad eadem fere laudatur: salem enixum in planta suspicatur **TOURNEFORTIUS**, speciem tartari *Acad. de Berlin 1747.* Sudores, urinas movet, viscerum infarctus solvit. Semen in hydrophobia specificum proposuit **LINDANUS**, experimento nondum obfirmatum; an in pleuritide prodest? ut certum etiam hodie proponit **UNZERUS** *Promptu. Hamburgicum XI. Tom.* Externe decoctum, aqua stillatitia, ulceribus erodentibus utilis dicuntur.

CARLINA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum Capitatarum. *Germ.* Eberwurtz. *Gallis* Carline. *Anglis* Carline Thistle. *Italıs* Carlina.

Carlinae caule unifloro, graveolens, amara radix, sola adhibetur. Datur in pulvere a scrupulo uno, ad drachmam semis, in infuso ad unciam semis, scopo sudorifero, alexiterio. Ad magicos usus alii valere volunt, in hysterica passione, scabie, **LINNÆUS**.

CARYOPHYLLATA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis, Calyciflorarum. *Germ.* Benedicte-wurtzel. *Gallis* Galiot. *Anglis* Avens.

Caryophyllatae pinnis paucioribus, rhomboides, tubarum sine uncinato, radix, & folia, officinalia sunt. Radix caryophyllorum saporem cum adstrictione habet: vis totius plantae balsamica, roborans, in vinum elicit, ad ulcera scorbutica, aquosa, ichore diffluentia, ad fistulas, gingivas scorbuticorum laxas, præstans: foliorum recentium in podagra infusum commendatur, quod sub debito regimine sudoriferum, Dosis non est limitata. Aphrodisiacam radicem observavit **OVELGRUN.** *Act. Phys. Med. Acad. N. C. vol. V.*

G 3

CEN-

CENTAURIUM MINUS *Off. Botanicorum*
GENTIANA *Classis Naturalis Oligantherarum. Germ. Taufend-Gulden-Kraut. Gallis petite Centaurée.*

Gentiana foliis trinerviis, ovatis, floribus umbellatis, tubo strictissimo, amarissima planta, stomachi vitia emendat, febres intermittentes pellit, sudorem movet: præscribitur ipsa herba, vel ejus summitates infundendæ: plantæ unc. semis, vel summitatum pugilli duo, tres, in infuso semivinoso ob amarorem: pulveris scrupulus, dosis. Decoctum externe traumaticum familiare.

PRÆPARATA.

Conserva non multum in usu. *Extractum* efficax, *aqua stillatitia* vix laudabilis, *sal*, inutile.

CHINÆ RADIX *Off. SMILACIS Botanicorum.*
Classis Naturalis Incompletarum. Germ. Pockenwurtz. Anglis China.

Smilacis caule aculeato, foliis orbiculato-ovatis, inermibus, quinquenerviis, radix, sola officinalis, decoctum dat demulcens, saponaceum tamen, in acrimoniis laudatum, adhæc sanguinem mundificat, luveneræ, arthriticis, rheumaticis, & podagricis affectibus prodest: in decocto inspidæ uncia semis, in substantiâ drachma semis, una, datur. In dispositis calidæ plantæ sorbitio sudorem movet.

CONTRAYERVÆ RADIX *Off. Botanicorum*
DRAKENA *Classis Naturalis. . . Germ. Giftwurtz. Gallis Contrajerva, Anglis Counterpoison.*

Drakena scapis radicatis, alexiteria, sudorifera, ubi exstimulanda natura in febribus, magni usus: laudatur etiam in peste, miasmate in sanguine vago, nondum fixato, ut aliæ sudorifera: adhæc stomachi-
 ca

ca est, carminans. In infuso dosis uncia semis, in pulvere scrupulus. Tinctura spirituosa multum movet.

COSTUS dicitur inter *Diuretica*.

DICTAMNUS CRETICUS P. I. p. 117.

ALBUS P. I. p. 116.

ENULA CAMPANA. P. I. p. 117.

EUPATORIUM vide *Diuretica*.

HYSSOPUS P. I. p. 119.

LAURUS P. I. p. 122.

LEVISTICUM *Off. Botanicorum* LIGUSTI-
CUM. Classis Naturalis umbelliferarum *Germ.*
Liebstöckel. *Gallis* Levesche. *Anglis* Lovage.

Ligustici foliis multipartitis, foliolis superne incisis, herba, radix, semina, officinalia habentur: vis plantæ grata, alexiteria, sudorifera; in infuso foliorum manipulus semis, seminis vel radice uncia semis; dari etiam in pulvere possunt radix, & semen, gran: quindecim dosi ad viginti, scopo eodem, vel carminante. Succum foliorum recentium ad scopum emmenagogum suppressis menstruis specificum habuit FORESTUS, ad uncias tres exhibitum. Est etiam succus radice summe solvens, ut gummi-resinosi non cedat, BOERHAAVE. Semen masticatum, deglutitum, vel cum foliis aqua, & vino coctum, potenter juvat suffocatione hysterica correptas, HAMNERIN *Dissert. C.*

MARRUBIUM ALBUM. *Vide Emmenagoga.*

MELISSA. P. I. p. 94.

MENTHA. P. I. p. 124.

NASTURTIA & omnes antiscorbuticæ p. 54. seq.

ORIGANUM VULGARE *Off. Botanicorum.*
 Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Wilder-
 Majoran. *Gallis* Origan. *Anglis* Origane.

Origanum spicis foliolis coloratis, umbellatis, odorata, subacris, sudorifera est, etiam morbis pituitosis pectoris dicata, incidens, melle diluta. Forma infusi vel electuarii. Infunditur manipulus semis, vel ut thea usurpatur cum melle.

ORIGANUM CRETICUM *Off. Botanicorum.*
 Classis Naturalis Ringentium.

Origanum spicis tetragonis, precedenti calidior, odoratior, etiam stimulantior est, majorum virium, minori dosi danda. Oleum stillatitium gossypio exceptum, denti carioso inditum, odontalgia medetur destructione nervi; at in hac re nihil peculiare est, faciunt id alia calida plurima.

PETASITIS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis
 Compositarum Radiatarum. *Germ.* Pestilenz-
 Wurtz. *Gallis* Herbe aux Tigneux. *Anglis*
 Butterbürr.

Petasitidis floribus spicatis, flosculis omnibus androgynis **HALLERI**, radix acris, aromatica, amara, exsiccata carbonibus injecta scintillat, & inflammatur, **HILL de Diaphoreticis**, etiam destillata oleum, & spiritum inflammabilem largitur, **IDEM**. Sic etiam extractum resinofum totum comburitur, **IDEM**. Radix sudorem pellit, alexipharmaca; uncia semis pondere in anaticis partibus aceti, & vini infusa, calide cochleatim sumpta, vix fallit; adhuc stimulans, potenter incidens, in asthma **BUCHWALD**, etiam in epilepsia **L. B. van SWIETEN**, uncia pondere in hydromellis libra una infusa, & aliquot unciis matutino tempore jejuno stomacho diu sumpta, dato bis terve in mense purgante. Externe valet ad bubones in peste adhibitum cataplasma, **HALLERUS**. Podagram etiam idem superavit, **WOOD**.

PEUCE-

PEUCEDANUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Saufenchel. *Gallis* Queue de porceaux, *Anglis* Sovv fennel.

Peucedani pinnis duplicatis pinnatis, foliis latiusculis, longe trifidis, radix, calida, acris, ad asthma mucosum, difficilem expectorationem, paralyum, strangulatum uteri, commendatur, uncia semis, unius dosi in infuso. Vulneratum peucedanum lacrymam stillat aromaticam, nondum probatam.

POEONIA *Off. Botanicorum.* Classis naturalis Polyantherarum. *Germ.* Gichtwurtz. *Gallis* Pivaine. *Anglis* Peanie.

Poeonia quoad varias partes, variis celebrata, etiam multis officinis recepta, non tamen omnibus habetur. Flores soporiferi plurimis desiderantur: radix antispastica, antiepileptica multis, sudorifera aliis, veneni suspicionem incurrit apud HALLERUM. Semina eadem vi gaudent. Datur radix in pulvere a granis decem ad triginta, in decocto a drachmis duabus ad unciam semis. Seminis eadem dosi in pulvere, emulsiōne, infuso.

ROSMARINUS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Rosmarin. *Gallis* Rosmarin. *Anglis* Rosemary. *Italis* Rosmarino.

Rosmarinus gravi, & penetrante est odore, sapore acri, subamaro. Totus excitans, nervinus, in syncope, passione hysterica, vertigine senili, apoplexia, paralyfi, lethargo, & aliis morbis frigidis, instar thee sumptus, etiam vinis medicatis ad manipulum semis infusus, aut pulvere ad grana quindecim datus. Flores per excellentiam *anthos* dicuntur, ex his conferva seni ob debilitatem drachmæ unius, duarum ponderis, semper matutino tempore sumpta, superpota aqua stillatitia, conveniens. Aqua stillatitia, spiritus vulgo aqua Reginae Hungariæ dictus, oleum stillatitium, efficaciacia remedia: Oleo roris marini in immani coccygis dolore

dolore, parti illito, æger convaluit HANNÆUS
Ephem. N. C.

RUTA P. I. p. 127.

SABINA *ibidem*.

SAMBUCI Flores P. I. Roob. p. 47. 48.

SANTALUM *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis desideratur. *Germ.* Sandelholtz. *Anglis* Sanders. *Gallis* Santal.

Santala tria sunt: citrinum, album, rubrum; citrinum fragrantissimum, odore ex moscho, & rosis composito, ob oleum essentielle plurimum, sapore amaro, multum resinoso, ut inde principia pateant calida. Album in omnibus debilius est: rubrum utroque potentius adstringens: his etiam alia ligna substitui solent.

VIS MEDICA stimulans, balsamica, sudorifera, citrini, & albi rasorum, in infusis drachmarum trium, unciae semis pondere, non spernenda. Rubri fixioris adstringens, roborans vis, coctione elicitur, sudores, hæmorrhagias compefcit, unciae semis dosi in libra una aquæ; sed cur in his subvenenatam vim, & ut novis nominibus loqui amat, synochizantem culpatur LINNÆUS? An ex BONTIO? Gratum, reficiens, ex santalo citrino destillatione obtinetur, oleum nempe quod paucis notum. GODFREY.

SASSAFRAS P. I. p. 103.

SCABIOSA *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Aggregatarum. *Germ.* Grind-Kraut. *Gallis* Scabieuse. *Anglis* Scabious. *Italis* scabiosa.

Scabiosa corollulis quadrifidis, corollis radiatis, caule hispido, amara, & bechica multum recommendatur BOERHAAVE, seu in decocto, seu in succo sumpta. Multum saponacea, abs multo motu resolvens, in ulceribus veneris etiam utilis, BUCHWALD. *Extractum* probandum: aqua stillatitia haud laudabilis. SCOR.

*nec planta, nec preparatorum seu =
"pulosa dosi est."*

SCORDIUM *Off. Botanicorum* CHAMÆDRIS.
 Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Lachen-
 Knoblauch. *Gallis* Germandre d'eau. *Anglis* Gar-
 leke mandoc.

Chamædris foliis ellipticis, mollibus, verticillis inter folia paucifloris, odore alliato, gravi, sapore amaro, acri, inter alexiteria, & antigangranolâ primaria, **BOERHAAVE**. Ad manipulum semis pro usu interno infusa, manipulum unum, unum semis pro fomento, vel cataplasmate cocta. Sudorem certo movet, etiam ad pestem laudata, morbos ischiadicos, rheumaticos tollit, potu, & fotu.

PRÆPARATA.

Aqua scordii composita, efficax, sudorifera, *conferva*, *extractum*, valentia, *electuarium* diascordium opio dives, in dysenteria laudatum. *Syrupus*.

SERPENTARIA VIRGINIANA *Off. ARI-
 STOLOCHIA* *Botanicorum*. Classis Naturalis
 fructiflorarum. *Germ.* Spanisch-Schlangen-Kraut.
Gallis Viperine. *Anglis* Snake-root.

Aristolochia caule anguloso, floribus solitariis, recurvis, sudorifera omnium observatione, antiseptica, **PRINGEL** *Philosoph. Transact.* antebribilis **SYDENHAM**, etiam contra pestem laudatur, & in fine morborum acutorum, ubi materia cocta per sudorem expellenda, in convulsivis motibus, **WILLIS**. Purgantium vim infringere **HARTMANN**. Datur in infuso a drachmis duabus ad unciam dimidiam, in pulvere a scrupulo ad drachmam semis.

SERPENTUM RADIX *Off. OPHIORRHIZA*
 L. Classis Naturalis. . . .

Ophiorrhiza vix multis officinis recepta, nec iis quibus recepta, sincera, **DARELLUS**; colubri ligni optima & præstantissima species, ad febres intermittentes, morsus serpentum, & vermes valet, **IDEM**. Dosis uncia semis ad summum in decoctis, vel drachma semis

femis in essentiis: ligna enim rarissime in substantia propinari debent, IDEM. Ex hoc cum aliis fit lapis de GOA, LOCHNERUS. Ad hydrophobiam etiam laudat LINNÆUS. Caterum sudoriferum est egregium, ut & lignum colubrinum vulgare.

SILER *Off. Botanic.* TORDYLIUM. *Classis Naturalis Umbelliferarum.* *Germ.* Sefel. *Gallis* Ser-montaine. *Anglis* Siler.

Tordylium involucris partialibus longitudine petalorum, foliolis ovatis, laciniatis; semen creticum inter sudorifera, carminantia, laudatur scrupuli, vel drachmæ femis dosi.

TANACETUM *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis Compositarum Nudarum.* *Germ.* Wurm-Kraut. *Gallis* Tanaisé. *Anglis* Tanfy.

Tanaceti foliis pinnatis, pinnis pinnatifidis, ferratis herba, flores, semina, omnia balsamica, sudorifera, stomachica, anthelmintica, emmenagoga sunt, hydro-picis, & hysteris utilia, LINNÆUS. Flores pulverifatos drachmæ pondere, pro egregio antihysterico, alii recommendant. Herbæ dosi in infuso manipulus femis, florum pugilli tres, qui & instar thee sumi possunt. Semen in pulvere dosi drachma femis, una. *Aqua* stillatitia laudabilis, *oleum* destillatum potens.

VALERIANA. vide *diuretica*.

VERONICA *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis Ringentium.* *Germ.* Ehrenpreis. *Gallis* Veronique. *Anglis* Speedwel.

Veronica spicis lateralibus pedunculatis, caule pro-cumbente, calide instar thee pota, multis sudorifera habetur, licet hanc vim nec eminentem, nec certam habeat: blande adstringens est, in ulceribus viscerum internorum conveniens, etiam in phtisi, BRES-LAV.

LAV. Cæterum & succum ad uncias duas de die potum podagræ mederi, BOERHAAVE; in infuso manipulus semis, ad libram unam aquæ.

VINCETOXICUM *Off. Botanicorum* ASCLEPIAS. Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Schwalben-Wurtz. *Gallis* Domte venin. *Anglis* Swallow-wort.

Asclepias foliis ex ovato lanceolatis, glabris, floribus racemosis, albis. HAL. Recens veneni criminatur ob familiam, aliis alexipharmaca censetur, externe ad glandulas induratas, ulcera sordida, tumores mammarum. TOURNEFORT. Dosis in decocto uncizæ semis, unius: in pulvere scrupulus unus, etiam duo, dantur.

VIRGA AUREA vide *Diuretica*.

ARTEFACTA COMPOSITA.

FULIGO *Off.* Combustibilium omnium, ignis aperti ope, vernicis specie caminis inhærens, productum, destillatum dat primo aquam pellucidam, foetidam tamen, tum copiosam lacteam, pinguem, tum salem flavum volatilem, alcalinum, oleosum, atrum crasum causticum oleum in collo retortæ, sal ammoniacum.

USUS MEDICUS ipsius fuliginis satis rarus, licet potenter incidat, & stimulet in frigidissimis morbis; optato sæpe successu in catapotia cogi BOERHAAVE. Sunt qui etiam fuliginem in scabie retropulsa magnarum virium habent, hi solam præscribunt, alii momento camphoræ actuatam. Tinctura fuliginis non in omni-

omnibus officinis habetur, gutt: quadraginta dosi, bis terve in die, in Nosocomio Regio Edimburgensi, exhibetur.

MITHRIDATIUM

SALIA VOLATILIA rectificata, vel sola, vel mutata, in salem medium.

SPIRITUOSA STIMULANTIA vehiculo calido excepta.

OLEA EMPYREUMATICA. Ita oleum animale **DIPPELII**, quod ad guttas tres infusum unciae dimidiæ spiritus vini, quatuor hominibus datum, uberimum sudorem provocavit. **HOFFMANN. CAR. THEUSER.**

**SUDOREM NIMIUM
INHIBENTIA.**

1. Aer frigidior.
2. Incafflantia.
3. Adstringentia, & roborantia.

CORTEX PERUVIANUS p. 27. 28. 29.

SALVIA in spiritu vini infusa P. I. p. 128. 129.

CLAS.